

PREVENCIÓ I EXTINCIÓ D'INCENDIS: CANVIAR PER A MILLORAR

 **GOVERN ALTERNATIU
DE CATALUNYA**

Seguretat i Convivència

Judit Alcalà i Ramon Espadaler

25 de novembre de 2022

CONTINGUT

INTRODUCCIÓ.....	3
RECURSOS I COSSOS D'EMERGÈNCIES EXISTENTS EN MATÈRIA DE PREVENCIÓ I EXTINCIÓ D'INCENDIS.....	4
El sistema de Protecció Civil de Catalunya	4
Cos de Bombers de la Generalitat.....	5
Cos d'Agents Rurals	6
Agrupacions de Defensa Forestal.....	8
CONCLUSIONS I PROPOSTES	9
1. Una nova Llei d'Emergències de Catalunya.....	10
2. Millorar la coordinació amb els municipis	11
3. Reforçar el Cos de Bombers de la Generalitat	12
4. Repensar el paper dels Bombers Voluntaris	13
5. Altres mesures.....	13
ANNEX - Parcs de bombers professionals i voluntaris a Catalunya	14

INTRODUCCIÓ

Els incendis forestals sempre han aparegut a casa nostra, però mai havien tingut la intensitat que tenen ara. L'abandó de les activitats del sector primari ha generat un augment de masses forestals inestables i molt vulnerables als efectes del canvi climàtic. Aquesta vulnerabilitat incrementa el risc que es produeixin grans incendis d'alta intensitat i explica la gran virulència d'aquest tipus de focs. Només cal posar com a exemple els incendis del Pont de Vilomara d'aquest estiu, que va lliurar 120.000 kW/m², o el de Maçanet de la Selva de l'any 2003, que va lliurar 47.000 kW. Malauradament aquesta situació anirà a més.

Cal tenir en compte que més de la meitat de la superfície de Catalunya, el 64%, està ocupada per terrenys forestals, i aquesta massa forestal s'incrementa any rere any per la pèrdua agrícola i l'abandonament del món rural, fet que crea una gran continuïtat de superfície forestal no gestionada, i això genera un major risc d'incendi.

D'altra banda, l'actual crisi climàtica explica l'evolució dels incendis cap a episodis més perillosos, ràpids i incontrolables, a causa de la pujada de les temperatures, de les onades de calor i dels períodes de sequera perllongats, que tenen com a resultat la sequedat del sòl i de la vegetació. I els incendis agreugen la situació amb l'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle. Un cicle que es retroalimenta: els incendis agreugen el canvi climàtic i el canvi climàtic intensifica els incendis forestals.

En conclusió, podem afirmar que els incendis forestals han canviat, i ho han fet alhora que ha canviat el territori, la gestió d'aquest, i el clima. Ja no se circumscriuen exclusivament a la temporada estival, per això les campanyes d'incendis s'han allargat un mes i mig. Si ens situem en anys anteriors, la campanya d'estiu durava des del mes de maig fins a setembre. Ara dura de març a novembre. Cada cop més els incendis són imprevisibles i la seva gestió, sovint, és d'una dificultat incomparable amb anys anteriors.

Un dels desafiaments de cara el futur, en termes de seguretat de les persones a Catalunya, és com minimitzar els riscos que pot comportar el canvi climàtic, i alhora, el deteriorament mediambiental fruit de la despoblació en el món rural i l'abandonament de les tasques agrícoles tradicionals. Catalunya, per la seva situació geogràfica, és territori molt vulnerable al canvi climàtic, i cal respondre a aquesta nova situació amb urgència i de manera adient. En aquest sentit, val la pena recordar que el Govern Alternatiu de Catalunya ja ha presentat diversos documents amb propostes per abordar aquesta situació, entre els quals cal destacar: *Incendis forestals i canvi climàtic de la reacció a l'anticipació preventiva*¹ i *Propostes per a l'impuls de la gestió forestal*².

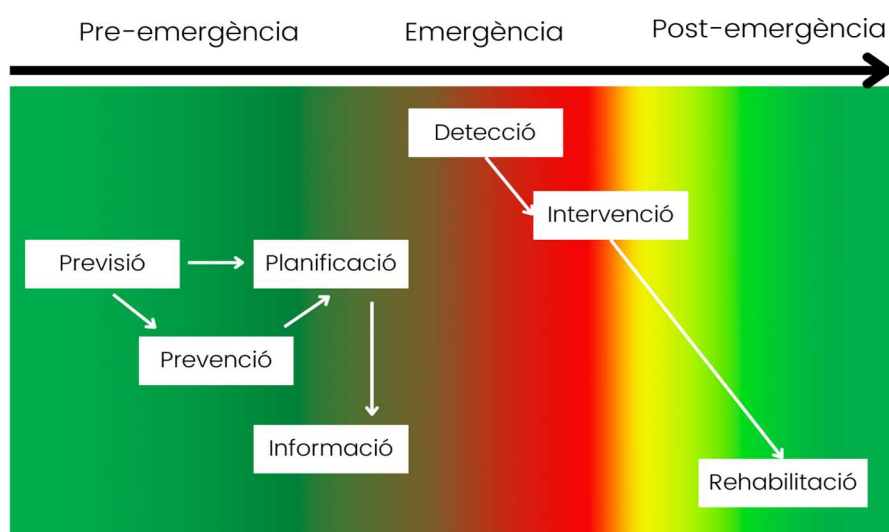
¹ <https://www.socialistes.cat/actualitat/incendis-forestals-i-canvi-climatic-de-la-reaccio-a-lanticipacio-preventiva/>

² <https://www.socialistes.cat/actualitat/propostes-per-a-limpuls-de-la-gestio-forestal/>

RECURSOS I COSSOS D'EMERGÈNCIES EXISTENTS EN MATÈRIA DE PREVENCIÓ I EXTINCIÓ D'INCENDIS

EL SISTEMA DE PROTECCIÓ CIVIL DE CATALUNYA

D'acord amb la Llei 4/1997, de 20 de maig, de protecció civil de Catalunya, la protecció civil gestiona i coordina les accions destinades a protegir les persones, els béns i el medi ambient davant de situacions de greu risc col·lectiu, de catàstrofes i de calamitats públiques. Per fer-ho, actua abans, durant i després de les emergències d'acord amb el gràfic següent:

Font: Departament d'Interior

El sistema de protecció civil està format per diferents serveis i recursos, públics i privats, i diferents nivells de les administracions públiques, tant en l'àmbit municipal i de la Generalitat, com de l'Administració General de l'Estat:

- Serveis públics, formats pels serveis d'emergència (Cos de bombers de la Generalitat, policia, emergències mèdiques, 112...) i serveis tècnics competents en riscos concrets (Servei Meteorològic de Catalunya, Agència Catalana de l'Aigua...).
- Serveis d'autoprotecció de les activitats i instal·lacions, públiques o privades, que poden generar o patir una emergència greu.
- Voluntariat de protecció civil, que està integrat en l'àmbit municipal.

La Direcció General de Protecció Civil de la Generalitat de Catalunya és l'organisme encarregat de desenvolupar el sistema de protecció civil de Catalunya, els seus recursos i estructures associades i els dispositius necessaris per a la seva coordinació.

El Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT) és el centre superior de coordinació i informació de l'estructura de protecció civil de Catalunya. Es tracta d'un centre mitjançant el qual, en cas de situació de risc o emergència greu, Protecció Civil dona suport a les autoritats

com la Generalitat i els ens locals en la presa de decisions per tal de protegir la població. A més, és un òrgan que informa a la població i dona suport als serveis d'emergència. El que no fa és actuar directament davant d'un incendi.

Cal tenir en compte que, amb posterioritat a la Llei de protecció civil de Catalunya de 1997, l'Estatut d'Autonomia de 2006 regula les emergències i la protecció civil. La Generalitat veu reconeguda la seva competència exclusiva en aquesta matèria, que inclou, a més, els serveis de prevenció i d'extinció d'incendis, sense que això afecti el paper que tenen atribuïts els municipis i respectant el que estableixi l'Estat en exercici de les seves competències en matèria de seguretat pública.

COS DE BOMBERS DE LA GENERALITAT

La Llei estatal 2/1985, de 21 de gener, sobre protecció civil, atribueix a la Generalitat la competència d'assegurar la instal·lació, organització i manteniment dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments. Per aquesta raó, i d'acord amb el que disposa l'esmentada llei, la Llei 9/1986, del 10 de novembre, de cossos de funcionaris de la Generalitat, crea el Cos de Bombers de la Generalitat, i aprova el seu reglament per mitjà del Decret 246/1996, de 5 de juliol i modificat pel Decret 68/2000, de 8 de febrer.

Cal assenyalar també les competències que tenen els municipis en aquesta matèria. En relació amb la protecció civil, és obligatori que els municipis de més de vint mil habitants comptin amb aquest cos. Per a la resta de municipis, és voluntari.

En relació amb els serveis de prevenció i extinció d'incendis, cal esmentar també que la transferència de les Diputacions de Barcelona i Girona a la Generalitat es va produir l'any 1982, assumint així la Generalitat la tasca d'estructurar l'organització i integrar com a personal propi aquells que provenien d'altres administracions.

La Llei 5/1994, de 4 de maig, de regulació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments de Catalunya estableix tres tipologies de bombers, formant part dels serveis públics els dos primers:

- Professionals
- Voluntaris
- Bombers d'empresa

La Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments és l'encarregada de la direcció del Cos de Bombers. D'acord amb el Decret 243/2007, de 6 de novembre, d'estructura del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de bombers de la Generalitat de Catalunya, la Subdirecció General Operativa és la unitat a la qual s'encomana el comandament operatiu del cos de bombers i respecte de la qual es concreta l'estructura organitzativa del cos de bombers de la Generalitat.

L'organització del cos de bombers de la Generalitat de Catalunya s'estructura en òrgans centrals (Divisió, Àrea Central, Unitat Central i Grup) i en òrgans territorials (Regió, Àrea Regional, Unitats Regionals i Parcs).

- La Divisió i la Regió són òrgans adscrits a la Subdirecció General Operativa, a les que correspon la direcció estratègica d'àmbits concrets de l'activitat del Cos de Bombers de la Generalitat.
- Les Àrees Centrals o Regionals són òrgans adscrits a una Divisió o Regió.
- Les Unitats Centrals o Regionals són òrgans als quals correspon la direcció operativa dels bombers.
- El Grup és l'òrgan adscrit a una unitat, amb funcions de supervisió i execució de les tasques dels bombers. Els grups de la Divisió de Grups Operatius Especials són el Grup d'Actuació Forestal (GRAF), el Grup d'Actuacions Especials (GRAE), dividit en els àmbits funcionals GRAE Muntanya, GRAE Subaquàtic i GRAE Caní de Recerca, i el Grup d'Emergències Mèdiques (GEM). Resta adscrit a la Unitat de Suport Logístic i Mitjans Aeris de la Divisió de Sala Central de Bombers el Grup de Suport Operatiu (GROS).

D'altra banda, Catalunya s'articula en set regions d'emergència (Centre, Girona, Lleida, Metropolitana Nord, Metropolitana Sud, Tarragona i Terres de l'Ebre), que compten amb parcs de bombers i parcs de bombers voluntaris. Ara bé, existeix un cert desequilibri de manera que queda latent el greuge comparatiu entre unes comarques i unes altres (veure l'annex).

A més dels bombers professionals, dins del Cos de Bombers de la Generalitat, cal destacar la figura dels Bombers Voluntaris, sota la supervisió del Departament d'Interior i també tenen una estructura jerarquitzada. Els Bombers Voluntaris realitzen funcions de suport als bombers professionals i fins i tot fan la primera actuació a l'espera de l'arribada dels bombers professionals.

Una altra figura indispensable són els Tècnics Especialistes operadors de Control, òrgans responsables d'activar els recursos necessaris per donar resposta a les actuacions que intervinguin a la DGPEIS i d'activar els recursos cada tipologia d'actuació.

COS D'AGENTS RURALS

La Llei 17/2003, de 4 de juliol, del Cos dels Agents Rurals té per objecte la regulació d'aquest cos i l'ordenació de les seves activitats. En concret, el Cos d'Agents Rurals (CAR) té funcions de vigilància i inspecció i col·laboració en la gestió, funcions d'investigació i funcions d'informació i assessorament als ciutadans en les matèries de llurs competències, entre les quals es troben els treballs de prevenció, vigilància, detecció i investigació d'incendis forestals. Per tant, tenen un paper molt important abans, durant i després de l'inici d'un incendi forestal que pugui posar en risc les persones, els seus béns i el patrimoni natural a Catalunya.

Per això considerem encertada la recent incorporació del CAR al Departament d'Interior³, ja que pot contribuir a generar sinergies positives tant en l'àmbit de la investigació de les causes dels focs forestals, com en el de la prevenció.

A més, el CAR es troba inclòs dins dels Plans d'Emergències de Catalunya i en concret dins dels grups d'intervenció, d'ordre i d'avaluació d'incendis forestals i riscos associats del PLA INFOCAT. Donada la seva presència els 365 dies de l'any sobre el territori, el coneixement de la xarxa de camins rurals i la geografia de tot el territori català, el coneixement de les activitats que es realitzen al medi natural i l'experiència adquirida durant més de trenta-cinc anys des de la seva creació, els membres del cos realitzen una tasca importantíssima en la prevenció dels incendis forestals.

Així mateix, en la seva detecció i comprovació de columnes de fum, bé per detecció directa o bé per avís del 112, tenen un paper crucial en l'activació i lliurament d'informació a altres serveis que es puguin requerir (Mossos d'Esquadra, Bombers, Sistema d'Emergències Mèdiques, Agrupacions de Defensa Forestal, etc.). També és clau el seu paper en la coordinació i assessorament d'altres elements que poden aparèixer durant l'extinció d'un incendi com poden ser voluntaris i titulars d'explotacions agrícoles i ramaderes que col·laboren en les tasques per tal de protegir els seus béns i el seu territori.

En relació amb la prevenció d'incendis forestals, els agents rurals duen a terme la investigació de les causes que puguin haver provocat l'inici del foc, de les infraccions i dels seus possibles autors. Val a dir que tenen consideració de policia administrativa i policia judicial en aquestes competències. Per tant, l'esclariment de les causes que originen un foc dona eines suficients per dissenyar estratègies de prevenció sobre aquelles activitats de risc, imputar els possibles responsables, i avaluar les actuacions a emprendre per minimitzar els danys produïts per un incendi, així com fer propostes normatives en aquesta matèria. També realitzen la col·laboració en la gestió dels permisos per encendre foc de cremes col·lectives que estiguin sotmeses a règim d'autorització, la qual suposa l'elaboració d'informes de risc d'incendi i la tramitació documental corresponent a través del PERFOC.

Finalment, els membres del Cos d'Agents Rurals compleixen unes tasques molt importants en referència a les funcions d'informació i assessorament als ciutadans, així com a les administracions amb les quals col·laboren en matèria de prevenció d'incendis forestals, amb l'objectiu de permetre la realització d'activitats amb el màxim de mesures preventives possibles. En aquest sentit, cal esmentar també que el Pla Alfa és elaborat diàriament per la Direcció General dels Agents Rurals basant-se en el perill diari d'incendi forestal, per tal de donar així la millor resposta en cas de situació d'emergència. El Pla Alfa és el procediment operatiu per definir les actuacions dels efectius de vigilància i prevenció d'incendis, davant les

³ Els Agents Rurals sempre havien estat vinculats al Departament de Medi Ambient i Agricultura. El Decret 21/2021, de 25 de maig, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya els integra al Departament d'Interior.

situacions de perill d'incendi forestal que es puguin produir. Aquestes situacions de perill d'incendis forestals es graduen en una escala del 0 al 3 per cada comarca.

- Nivell 0, correspon a un nivell baix de perill d'incendi forestal
- Nivell 1, nivell moderat
- Nivell 2, nivell alt/molt alt
- Nivell 3, nivell extrem de perill d'incendi

La determinació d'un nivell o un altre comporta la mobilització major o menor d'efectius i també l'activació, per exemple de plans com l'INFOCAT. Els nivells 2 i 3, a més, poden comportar restriccions d'activitats que podrien provocar incendis forestals, com per exemple, l'ús de barbacoes.

AGRUPACIONS DE DEFENSA FORESTAL

En últim lloc, i no menys important, cal fer un esment a les Agrupacions de Defensa Forestal (ADF), una xarxa de voluntariat creada i estructurada a partir dels focs forestals dels anys 80, present a 39 comarques i 670 municipis a Catalunya, integrada per persones estretament vinculades al territori. Concretament, les ADF són entitats sense afany de lucre, formades per propietaris forestals, ajuntaments dels municipis del seu àmbit territorial, voluntaris i voluntàries i entitats municipals adherides segons conveni, que tenen com a finalitat la prevenció i la lluita contra els incendis forestals.

Tenen els següents objectius:

- Elaboració i execució col·lectiva de programes de vigilància i prevenció d'incendis forestals.
- Col·laboració activa en l'organització, el control i l'execució de mesures.
- Realització de campanyes de divulgació.
- Sensibilització sobre la població rural i urbana en el territori de l'ADF.
- Execució de plans de prevenció, creació i manteniment d'infraestructura, xarxa de camins i punts d'aigua.

Més enllà de la seva col·laboració en les tasques de suport a l'extinció dels focs forestals, cal emfatitzar les tasques de prevenció, vinculades al manteniment de camins i pistes forestals i a la detecció de possibles mancances en infraestructures com, entre altres, els punts d'aigua. També en l'àmbit de la gestió de les Agrupacions de Defensa Forestal, cal aplicar la màxima segons la qual els incendis s'apaguen a l'hivern.

El funcionament de les Agrupacions de Defensa Forestal es regula en dues directrius que caldria actualitzar, la Directriu 1/2012, per establir el procediment, l'àmbit d'actuació i les tasques a realitzar, per les agrupacions de defensa forestal i les seves unions, en cas d'incendi forestal, i la Directiu 2, del 23 de gener de 2014, sobre imatge corporativa de les agrupacions de defensa forestal.

CONCLUSIONS I PROPOSTES

La situació en relació amb la prevenció i extinció d'incendis és, certament, preocupant. Tenim una extensa normativa aprovada pel Parlament de Catalunya, ordres i decrets provinents del Govern, però el desplegament d'aquests ha esdevingut, clarament, insuficient.

- La Llei 5/1994, de 4 de maig, de regulació dels serveis de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments de Catalunya.
- La Llei 3/2010, del 18 de febrer, de prevenció i seguretat en matèria d'incendis en establiments, activitats, infraestructures i edificis, que ordena les actuacions públiques de prevenció i seguretat, i que té com a objectiu integrar els mecanismes, protocols i actuacions per garantir la seguretat en matèria d'incendis eren unes bones lleis que cobrien les necessitats d'aquells anys.
- Decrets com el 10/2021, de 16 de febrer, sobre jornada i horaris del personal del cos de Bombers de la Generalitat, el Decret 276/2016, de 19 de juliol, de les funcions de guàrdia i del sistema de comandament dels serveis de prevenció d'incendis i salvaments de la Generalitat de Catalunya.
- El Decret 140/2020, de 24 de novembre, pel qual es modifica el Decret 8/2015, de 27 de gener, pel qual s'aprova el Reglament del cos de bombers voluntaris de la Generalitat de Catalunya i del Consell de Bombers Voluntaris de la Generalitat de Catalunya.

Ara bé, aquestes lleis han quedat obsoletes i el Govern de la Generalitat no ha tingut la voluntat d'actualitzar-les i adaptar-les a les noves necessitats i això ha comportat que l'actual figura del bomber voluntari no encaixi amb el marc normatiu i social actual.

Tenim normativa, però falta impuls polític i falta determinació per tal de desplegar-la correctament. I no és aquesta una opinió del Govern Alternatiu de Catalunya, sinó que és una reclamació dels sindicats de bombers funcionaris i de bombers voluntaris. Per això caldria una reformulació a través d'un gran acord de país sobre el Cos de Bombers i sobre el Sistema d'Emergències de Catalunya que impliqui totes les institucions, grups parlamentaris i actors afectats.

A més, en els darrers mesos, el Departament d'Interior, i en especial el Cos de Bombers i Bombers de la Generalitat ha estat en el punt de mira per les greus notícies que han sortit als mitjans de comunicació. Unes notícies que han alertat de la greu situació en què es troba el Cos de Bombers de la Generalitat i que han posat en risc la vida del col·lectiu, incidents amb els equips ERA, contractacions, camions espatllats i accidents dels Bombers Voluntaris, i el Departament no ha sabut donar resposta ràpida i contundent a aquests fets tan greus. Aquest incidents ens obliguen a reflexionar de manera urgent sobre el canvi de model que cal en

Prevenció i Extinció d'Incendis. Clarament, la conselleria ha treballat sense planificació ni a mitjà ni a llarg termini, sense prevenció, amb greus problemes endèmics i estructurals i sense tenir clar quin és el model d'emergències que necessita Catalunya en el segle XXI.

Us cos anomenat servei essencial, però que a l'hora de la veritat, els darrers anys, ha patit desatenció i abandonament per part del Govern de la Generalitat. Les molt millorables condicions laborals i la poca planificació amb què sovint es troben els nostres servidors públics condicionen la rapidesa i l'efectivitat, de vegades, a l'hora de prevenir i extingir un incendi. A més, cal que la comunicació entre el cos de Bombers i altres cossos, com els Agents Rurals que, recordem, ara depenen també del Departament d'Interior, sigui la més fluida possible. La ciutadania ho mereix i les institucions ho han de garantir.

Catalunya compta amb professionals excepcionals i imprescindibles, amb vocació de servei, amb coneixement, professionalitat i compromís, però que el departament no ha sabut cuidar, deixant-los sense dotació econòmica, sense recursos humans i materials i sense prevenció i avaluació de riscos laborals. Un departament que no ha sabut aprofitar i adaptar-se a les noves exigències que ens marca el territori i el canvi climàtic i a la vegada donar resposta a la seguretat del país. És necessari un nou model de sistema d'emergències modern, actual, amb sintonia amb la societat i els temps que estem vivint, on les necessitats han canviat

Davant d'aquesta situació, i tenint en compte les projeccions a futur, entenem que calen sobretot accions de prevenció, de cura i manteniment proactiu dels nostres boscos. És quelcom fonamental tenir els nostres boscos nets i cuidats per tal d'evitar els grans incendis, que comporten dues coses: una gran devastació de massa forestal i un gran perill en les tasques d'extinció.

La prevenció d'incendis és una funció que implica coneixement tècnic per les parts implicades en l'extinció, recursos econòmics i recursos humans campanyes d'informació i divulgació a la ciutadania per conscienciar sobre la importància de tenir cura al bosc i la prevenció i disminució del risc passa per la corresponsabilitat.

L'extinció d'incendis és i hauria de ser una tasca molt especialitzada i molt tecnificada, que s'ha de portar a terme de manera clara amb una direcció i comandament únic per fer una tramesa d'ordres i criteris de forma clara sense fissures i sense dubtes i l'execució de la qual s'han de portar a terme amb una claredat perfecta. En extinció d'incendis no es pot cedir ni un segon a la improvisació ni el desconcert. Cal una jerarquia clara, principi d'autoritat i un horitzó clar. Saber cap a on anem pot garantir que siguem capaços d'anar-hi, o no.

Per aquestes raons, proposem les següents mesures:

1. UNA NOVA LLEI D'EMERGÈNCIES DE CATALUNYA

Tant la Llei de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments, de 1994, com la Llei de protecció civil, de 1997, són anteriors a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006 i han quedat

obsoletes. Els vint-i-vuit anys transcorreguts des de l'aprovació de la Llei 5/1994, de 4 de maig, i els 25 des de l'entrada en vigor de la Llei 4/1997, de 20 de maig, fan necessari l'actualització per ajustar el seu contingut a les competències estatutàries de la Generalitat i dels ens locals en matèria de protecció civil, que inclouen, entre d'altres, les relatives a la prevenció i extinció d'incendis. A més, aquestes normes han sofert nombroses modificacions legals, ja sigui perquè han estat afectades per normativa estatal de caràcter bàsic, com per altres normes aprovades pel legislador català, fet que fa necessari un nou text normatiu per incrementar la seguretat jurídica i la coherència en el seu contingut.

De fet, el 2019, el Govern va anunciar la seva intenció d'elaborar una llei d'emergències de Catalunya que substituís les lleis de 1994 i 1997. El Pla de Govern de la XIV legislatura també inclou l'aprovació de la reforma del marc normatiu del sistema de gestió de les emergències. No obstant això, ara com ara, no tenim constància de cap avançament en aquest sentit.

Cal, doncs, renovar el marc legal de les emergències per tal de disposar d'una regulació conjunta i actualitzada en matèria d'emergències i de seguretat pública, és a dir, per regular i ordenar en un únic cos normatiu el sistema de gestió de les emergències a Catalunya, millorant la seva eficàcia i l'eficiència i garantint l'acció efectiva, coordinada i homogènia de les administracions públiques competents (en especial de l'Administració de la Generalitat i dels governs locals), dels cossos operatius i dels serveis que intervenen en la prevenció i gestió de les emergències. Aquesta llei regularia i ordenaria els agents implicats en la gestió de les emergències de Catalunya, com un sistema integral coordinat entre les administracions públiques (ajuntaments, consells comarcals, diputacions i Generalitat) i els cossos operatius que intervenen en la gestió de prevenció i extinció d'incendis i la resta de cossos operatius (Mossos, SEM, 112) com un sistema de seguretat pública catalana.

En definitiva, cal una nova llei d'emergències que doni resposta als nous reptes i objectius del segle XXI, que garanteixi els principis d'eficiència, eficàcia i transparència i que doti de seguretat jurídica, laboral, sanitària i social totes les persones a qui està destinada.

2. MILLORAR LA COORDINACIÓ AMB ELS MUNICIPIS

Cal millorar la coordinació entre ajuntaments i Departament d'Interior i dotar de recursos econòmics l'administració municipal. Les lleis obliguen la Generalitat a coordinar-se amb els ajuntaments, per tant, cal obligar la Generalitat a garantir els recursos econòmics suficients perquè els ens locals puguin donar-ne compliment. Per exemple, la Llei 5/2003, de 22 d'abril, de mesures de prevenció dels incendis forestals en les urbanitzacions sense continuïtat immediata amb la trama urbana, estableix a l'article 7.2 que *“amb la finalitat de contribuir econòmicament al compliment de les obligacions que estableix aquesta Llei, la Generalitat ha d'incloure en els seus pressupostos un programa anual de subvencions i ha d'impulsar acord de cooperació econòmica amb altres administracions”*. La Generalitat, una vegada més, no ha

donat suport als municipis i els ajuntaments han hagut de sufragar amb recursos propis els Plans de Prevenció d'Incendis municipals (PPI).

A més, la Generalitat ha d'assumir un compromís clar amb els estaments municipals, per tal de definir, desenvolupar i avaluar el conjunt d'activitats que han de permetre als ajuntaments disposar d'un Pla de Prevenció d'Incendis adaptat a la singularitat de cada municipi, i que aquest pla minimitzi el risc d'incendis i, en cas de propagació, faciliti l'extinció. En aquest sentit, creiem que és necessària l'obligatorietat de disposar de Pla de Prevenció d'Incendis municipals revisables anualment per fer-ne seguiment. Aquesta tasca de prevenció i coordinació de la prevenció podria fer-la els ADF i Protecció Civil mantenint grups de treballs que es coordinin amb els ajuntaments i que poguessin vetllar per la prevenció durant l'any i garantir el manteniment dels plans de prevenció d'Incendis dels ajuntaments, ajudant a la tala arbres i matolls, neteja de camins, control dels punt d'aigua, localització de les base de manera freqüent. Perquè tot això sigui possible caldrà donar suport als ens locals des de les diputacions, com fa la Diputació de Barcelona que ha donat resposta i suport en aquesta matèria a tots els municipis que pertanyen a la seva demarcació que ho han demanat.

En resum, cal fer partícips els ajuntaments i dotar-los dels recursos necessaris per fer front a aquestes activitats.

3. REFORÇAR EL COS DE BOMBERS DE LA GENERALITAT

Segons les darreres dades publicades per l'Idescat⁴, a Catalunya l'any 2021 hi havia un total de 4.244 bombers de la Generalitat, repartits en 2.492 com a personal funcionari i 1.752 com a personal voluntari. Des que Elena va arribar a la conselleria, el maig del 2021, s'hi han incorporat 246 bombers, procedents d'un procés selectiu iniciat el 2019, i s'ha obert una convocatòria de 250 places més. No obstant això, principalment a causa de les jubilacions, el nombre d'efectius no s'ha incrementat en la mateixa quantitat. El juliol del 2022, la plantilla comptava amb 118 bombers menys respecte al mateix mes de l'any anterior. El desmesurat nombre d'hores extres que es fa en l'actualitat, juntament amb l'horitzó de noves jubilacions, exigeixen la formulació de noves promocions de bombers professionals.

En l'àmbit dels recursos materials, els mitjans aeris continuen ocupant un lloc central en les estratègies de prevenció (vigilància) i extinció. D'igual manera, la incorporació gradual de noves tecnologies (drons i satèl·lits), ha d'anar guanyant terreny, tant en l'àmbit de la prevenció, com en el del seguiment de l'evolució dels incendis.

També cal afrontar, a curt termini, la millora de les condicions de molts parcs de bombers tant professionals, com, particularment, voluntaris.

⁴ <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=anuals&n=10378&tema=justi>

4. REPENSAR EL PAPER DELS BOMBERS VOLUNTARIS

La Llei 5/1994, de 4 de maig, de prevenció i extinció d'incendis i de salvaments organitza el servei amb un col·lectiu de bombers format per funcionariat i per personal voluntari. Els bombers voluntaris estan regulats pel Reglament del Cos de Bombers Voluntaris de la Generalitat de Catalunya i del Consell de Bombers Voluntaris de la Generalitat de Catalunya, aprovat per Decret 8/2015, de 27 de gener i modificat parcialment pel Decret 140/2020, de 24 de novembre. Aquest model mixt integrat per bombers professionals i bombers voluntaris suscita debats de fons no exempts de controvèrsia, ja que l'actual figura del bomber voluntari no encaixa en el marc normatiu i social actual.

Cal, d'una banda, revisar el paper dels Bombers Voluntaris, atendre les demandes que siguin compatibles amb el servei que presten, dignificar la seva situació, i garantir una preparació adequada. A més, cal assegurar l'estabilitat laboral dels Tècnics Especialistes operadors de Control, tot evitant que les contractacions se centrin només en els mesos de major risc d'incendi.

Tanmateix, cal també adoptar decisions sobre el model de bombers que es vol per a Catalunya i fer-ho, a més, en el marc d'una reflexió més àmplia sobre el voluntariat d'emergències, incloent-hi les agrupacions de defensa forestal i el voluntariat de Protecció Civil per tal de precisar bé quin és el paper de cada cos de voluntaris.

En aquest sentit, la nova Llei d'Emergències hauria d'assegurar la coordinació de tots els cossos i mecanismes que participen en l'extinció d'incendis i establir criteris clars sobre les seves funcions i la participació en les tasques d'extinció d'incendis, així com vetllar de manera clara pel seu compliment per tal de garantir la seguretat de tots ells.

5. ALTRES MESURES

Per fer una bona prevenció cal una bona sensibilització de tota la societat, per això continua sent necessari promocionar campanyes de sensibilització i programes formatius a la població, en general, i a col·lectius específics (escoles, entitats, etc.). Cal que la formació sigui impartida per especialistes.

Igualment, cal incrementar els recursos a organismes que estudien les noves tipologies dels incendis i dotar de recursos les Fiscalsies de Medi Ambient i operatius sobre el terreny (guarda forestal, agents ambientals, Seprona, etc.) de més recursos per a la investigació de les causes i motivacions dels incendis.

ANNEX - PARCS DE BOMBERS PROFESSIONALS I VOLUNTARIS A CATALUNYA

Regió emergències CENTRE

- 10 parcs de bombers : Berga, Calaf, Cardona, Guardiola de Berguedà, Manresa, Moià, Prats de Lluçanès, Solsona, Torelló, Vic
- 10 Parcs de bombers voluntaris: Alp, Bellver de Cerdanya, Castellfollit del Boix, Gironella, Llívia, Pinós, Puigcerdà, Puig-reig, Sallent, Sant Llorenç de Morunys.

Regió d'Emergències de GIRONA

- 15 Parcs de bombers: Amer, Banyoles, Cassà de la Selva, Figueres, Girona, Llançà, Lloret de Mar, Maçanet de la Selva, Olot, Palafrugell, la Pera, Ripoll, Roses, Santa Coloma de Farners, Torroella de Montgrí, Vall d'Aro
- 10 Parcs de bombers voluntaris: Arbúcies, Cadaqués, Camprodon, la Jonquera, l'Escala, Portbou, Ribes de Freser, Sant Climent Sescebes, Sant Hilari Sacalm, Tossa de Mar

Regió d'Emergències de LLEIDA

- 9 Parcs de bombers: Balaguer, Cervera, Lleida, Mollerussa, el Pont de Suert, la Seu d'Urgell, Sort, Tàrraga, Tremp.
- 22 Parcs de bombers voluntaris: Àger, Agramunt, Almacelles, Almenar, Artesa de Segre, les Borges Blanques, Coll de Nargó, Espot, Esterri d'Àneu, la Granadella, Guissona, Isona, Josa i Tuixén, Llavorsí, Montferrer, Oliana, Organyà, la Pobla de Segur, Ponts, Ribera de Cardós, Seròs, Torà.

Regió d'Emergències de TARRAGONA

- 8 Parcs de bombers: Cambrils, Falset, l'Hospitalet de l'Infant/Vandellòs, Montblanc, Reus, Tarragona, Valls, el Vendrell.
- 7 Parcs de bombers voluntaris: Alcover, Cornudella de Montsant, Prades, Sant Jaume dels Domenys, Santa Coloma de Queralt, Sarraí, Vila-rodona

Regió d'Emergències de les TERRES DE L'EBRE

- 7 Parcs de bombers: l'Ametlla de Mar, Amposta, Ascó, Gandesa, Móra d'Ebre, Tortosa, Ulldecona.
- 5 Parcs de bombers voluntaris: Batea, Benifallet, Flix, Horta de Sant Joan, Tivissa.

Regió d'Emergències METROPOLITANA NORD

- 10 Parcs de bombers: Badalona, Granollers, Mataró, Mollet del Vallès, Pineda, Rubí, Sabadell, Sant Celoni, Santa Coloma de Gramenet, Terrassa.
- 11 Parcs de bombers voluntaris: Arenys de Mar, Caldes de Montbui, Castellar del Vallès, la Garriga, Malgrat de Mar, Matadepera, Sant Antoni de Vilamajor, Sant Llorenç Savall, Santa Maria de Palautordera, Tordera, Viladecavalls.

Regió d'Emergències METROPOLITANA SUD

- 10 Parcs de bombers: Cornellà de Llobregat, Gavà, l'Hospitalet de Llobregat, Igualada, Martorell, el Prat de Llobregat, Sant Boi de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat, Vilafranca del Penedès, Vilanova i la Geltrú.
- 8 Parcs de bombers voluntaris: Begues, Capellades, Collbató, Gelida, la Llacuna, Piera, Sant Climent de Llobregat, Sant Vicenç dels Horts, Sitges.

La DGPEIS no presta servei ni al municipi de Barcelona, ni a la Vall d'Aran, però en ambdós casos hi ha protocols d'ajuda mútua i de col·laboració a tots els nivells.